

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

I. Пояснювальна записка

1. Загальні положення. Освітня програма закладу позашкільної освіти – це нормативний документ, який містить характеристику змісту позашкільної освіти, особливості організації освітнього процесу та освітню місію закладу позашкільної освіти. Освітня програма закладу позашкільної освіти розробляється на основі Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти; схвалюється педагогічною радою закладу позашкільної освіти та затверджується керівником закладу.

Освітня програма вибудовується з урахуванням диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації управління, створення умов для творчої діяльності адміністрації і педагогів закладу позашкільної освіти, збереження єдиного освітнього простору в регіоні, соціального захисту вихованців, учнів і слухачів, із забезпеченням їх права на доступність і якість позашкільної освіти, створення умов для безперервності освіти.

Освітня програма закладу позашкільної освіти є засобом забезпечення реальних умов для вибору індивідуальної траєкторії розвитку, гарантом досягнення обраних освітніх рівнів, технологічним засобом управління якістю позашкільної освіти. Освітня програма узгоджена із законам України «Про освіту» та «Про позашкільну освіту», Положенням про позашкільний навчальний заклад, Положенням про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. за № 1036/9635, Типовими навчальними планами для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676, освітніми запитамі дітей та їх батьків.

Метою освітнього процесу закладу позашкільної освіти є розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншого виду творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої само- та/або професійної реалізації.

Основними завданнями є:

формування суспільно-громадського досвіду особистості;
розвиток, стимулювання та реалізація її духовного й творчого потенціалу;

створення системи пошуку, розвитку і підтримки юних талантів і обдарувань для формування творчої та наукової еліти у різних галузях суспільного життя;

залучення до особистісно значущих соціокультурних цінностей, потреба у яких не забезпечується системою базової освіти;

задоволення її потреб у професійному самовизначенні;

забезпечення соціально-педагогічного захисту неповнолітніх та організації їх дозвілля;

розвиток психофізичних ресурсів зміцнення здоров'я, підтримка високої працездатності протягом всього періоду навчання;

формування активної життєвої позиції, здорового способу життя засобами фізичної культури.

2. Загальна характеристика освітнього процесу в закладі позашкільної освіти (принципи організації освітнього процесу, його форми тощо)

Головними принципами освітнього процесу є такі:

- гуманізація, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;
- єдність загальнолюдських і національних цінностей, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;
- демократизація, що передбачає автономію закладів позашкільної освіти різних типів та форм власності у вирішенні основних питань змісту їх діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;
- науковість і системність, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;

- безперервність, наступність та інтеграція, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль закладів позашкільної освіти з іншими закладами та організаціями; цілісність і наступність позашкільної освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;
- багатокладність і варіативність, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форми і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;
- добровільність і доступність, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;
- самостійність і активність особистості, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;
- практична спрямованість, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

Зміст освітнього процесу ґрунтується на засадах особистісного замовлення дітей і їх батьків. Ці замовлення постійно розвиваються, варіюються, в чому і простежується безперервна динамічність позашкільної освіти, її нестандартність та варіативність.

Освітній процес в закладі позашкільної освіти здійснюється за сімома напрямками, а саме:

- еколого-натуралістичним, який передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів, формування знань, навичок в галузях сільського господарства;

- науково-дослідницьким, який сприяє залученню вихованців, учнів і слухачів до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в різних галузях науки, техніки, культури і мистецтва, а також створенню умов для творчого самовдосконалення та виявлення, розвитку і підтримки юних талантів та обдарувань;
- науково-технічним, який дає можливість гуртківцям здобути знання зі STEM - освіти та познайомитися зі STEM - професіями через призму таких предметів як математика, фізика, біологія, хімія та інформатика;
- гуманітарним, який відкриває можливість вивчати іноземні мови подорожуючи та спілкуючись з іноземцями, розвивати здатність доводити свою думку з повагою до співрозмовника що розвиває культуру і вихованість громадянина української держави;
- художньо-естетичним, який розкриває таланти дітей, здатність творити прекрасне що сприяє доброті ;
- соціально-реабілітаційний, який сприяє розвитку лідерської риси молоді, вчить досягати поставлених цілей, умінню відкрито спілкуватися;
- туристсько-краєзнавчим, який розширює знання дітей з історії та географії, етнографії та минулого рідного краю.

Освітній процес в закладі позашкільної освіти організовується за такими організаційними формами: гуртки, лабораторії, студії.

Заняття проводяться у формі групових занять.

Форми і методи навчання. Характерними рисами навчального процесу еколого-натуралістичного центру є створення умов для вільного вибору кожною дитиною напрямку і виду діяльності, профілю, програми і часу її засвоєння, педагога; різноманіття видів діяльності, що задовольняє найрізноманітніші інтереси, схильності і потреби учня.

Сучасна педагогіка стає гнучкішою і дає батькам і педагогам змогу використовувати величезну кількість різноманітної методики навчання. У своїй роботі вчителі центру можуть вибрати будь-яку, головне, щоб вона була ефективна і не шкодила дитині. Найпопулярнішими та найбільш розповсюдженими методами навчання, які застосовують вчителі на гурткових заняттях є такі:

- метод евристичного навчання. Евристичні заняття передбачають виконання завдань учнями спрямованих на їхню творчість.

Форми занять евристичного методу:

- інтерактивні форми навчання
- творчі роботи

- занурення
- метод символічного бачення
- метод “мозковий штурм”

Особистісно орієнтоване навчання надає кожному учневі можливість реалізувати себе в пізнавальній та інших видах діяльності. Основні методи особистісно орієнтованого навчання, які використовують вчителі на гурткових заняттях

- метод організації пізнавальної діяльності
- метод організації практичної діяльності учнів
- метод організації творчо-пошукової діяльності
- метод організації ціннісно-сміслової діяльності учнів

Використовуємо елементи технології колективного навчання, які дають змогу обирати ефективні методи і форми організації навчально-виховного процесу для заохочення дітей до активної громадянської позиції, поваги цінностей, успадкованих демократичним способом життя.

Щоб робота на гуртковому занятті була ефективною, викликала інтерес, бажання вчитися вчителі використовують словесні методи навчання. Це такі, як розповідь, бесіда, пояснення, інструктаж, самостійна робота з літературою.

Наочні методи навчання. Особливість цих методів навчання полягає у використанні зображень предметів і явищ, конкретних образів, які безпосередньо сприймають юннати. До таких методів належать ілюстрація, використання навчального телебачення, самостійні спостереження.

Практичні методи навчання. До них належать вправи, лабораторні, практичні, графічні, дослідні роботи.

Методи стимулювання і мотивування навчання. До них належать методи формування пізнавальних інтересів та методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні. Пізнавальні інтереси піддаються стимулюванню різноманітними методами:

- метод пізнавальних ігор
- метод навчальної дискусії
- метод рольова гра, ділова гра
- метод гра “термінологічне доміно”

Гурткова робота в екологічному центрі базується на заохоченні та стимулюванні дітей до обраного виду діяльності, а також формуванню в них стійкого інтересу до творчості і потреби у творчій самореалізації, і саме інноваційні методи сприяють розвитку цих процесів. На гурткових заняттях вчителі використовують такі інновації, як :

- нестандартні гурткові заняття

- індивідуальна робота
- проблемне навчання
- запрошення відомих людей різних професій
- метод проектів
- “ дерево рішень”
- думай та слухай
- “ділова корзина”
- дискусія

Активізують пізнавальний інтерес на гуртковому занятті різні форми ігрової діяльності: Гра “Знайди родича”, гра “Зайве слово”, гра-подорож, гра “Знайди помилку” та інші.

Важливе значення має і дослідницька робота учнів, як у лабораторних умовах, так і на навчально-дослідній ділянці або вдома.

Для учнів з творчим рівнем пізнавальної діяльності практикуємо завдання дослідницького характеру , які вимагають самостійного пошуку, здобуття інформації із власних спостережень та здобутих знань.

Цікавим і потрібним є метод екскурсій та зустрічей-знайомств з творчими людьми.

Методи в навчально-виховному процесі виконують навчальну, розвиваючу, виховну і стимулюючу функції.

3. Кадрове забезпечення

Освітній процес здійснюється 30 педагогами. Серед них: 6 кандидатів наук, 1 має звання «керівник гуртка – методист», 30 педагогів мають вищу освіту.

4. Матеріально-технічне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення частково відповідає сучасним вимогам до організації освітнього процесу в закладі позашкільної освіти. Заклад позашкільної освіти розташований в цегляному, 5 поверховому будинку, має: обладнаний навчальний кабінет; виход в інтернет; методичний кабінет.

II. Навчальний план

При формуванні робочого навчального плану враховано вимоги законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. № 1036/9635.

III. Навчальні програми (відповідно до навчального плану)

1. Перелік навчальних програм : додаток додається

2. Вимоги до вихованців. Приймання до центру здійснюється протягом року за бажанням вихованців і за згодою батьків або осіб, які їх замінюють. До центру зараховуються учні віком від 7 до 18 років.

3. Тривалість занять

Тривалість одного заняття в закладі позашкільної освіти визначається навчальним планом і навчальними програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців, учнів і слухачів: 45 хвилин.

Перерви між заняттями визначаються режимом щоденної роботи закладу позашкільної освіти згідно з його Статутом.

4. Форми контролю (конкретно).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в освітньому процесі з урахуванням результативності їх участі в організаційно-масових заходах (конкурсах, змаганнях, фестивалях, виставках, форумах тощо).

5. Методичне забезпечення.

Організуючим центром методичної роботи з вчителями є методичний кабінет. У методичному кабінеті є:

1) література для проведення дослідницької роботи:

- біологічні дослідження. Планування і проведення;
- дослідницька робота учнів з екології в позашкільних установах і школах;
- екологічні дослідження водних екосистем;
- дослідницька робота школярів з біології;

2) науково-методична література

- серія "Бібліотека журналу "Біологія""

- науково-методичний журнал "Біологія"
- бібліотека позашкільника.

використання активних та інтерактивних методів роботи на гурткових заняттях.

4) Методичні журнали "Позашкілля", "Розкажіть онуку", "Біологія", "Дошкільне виховання", "Педагогічна майстерня".

5) Навчальні плани, програми.

6. Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами. Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами наводиться, якщо навчальна програма передбачає участь осіб з особливими освітніми потребами у її засвоєнні та створенні спеціальних умов для них. Корекційно-розвитковий складник визначають керівники гуртків з урахуванням особливостей вихованців з особливими освітніми потребами: - наявність чи відсутність обмежень для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; - необхідність специфічного обладнання (за необхідності) та його перелік; - перелік спеціальних завдань для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (за необхідності).

IV. Очікуваний результат (ключові компетентності здобувачів освіти, їх коротка характеристика).

Пізнавальні компетентності передбачають оволодіння поняттями та знаннями з різних галузей знань; основ характеристики явищ і процесів суспільного життя; набуття знань морально-психологічних якостей, способів організації змістовного дозвілля.

Практичні компетентності передбачають формування різноманітних техніко-технологічних вмінь і навичок, здатності реалізовувати та захищати свої права, орієнтуватися в соціальних відносинах, встановлювати зв'язки між подіями і явищами, формулювати, висловлювати та доводити власну думку, позицію.

Творчі компетентності передбачають набуття досвіду власної творчої діяльності з різних галузей знань, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу; розвиток дослідницьких здібностей, системного, просторового та логічного мислення, уяви, фантазії; потреби у творчій самореалізації та духовному вдосконаленні.

Соціальні компетентності орієнтовані на досягнення високого рівня освіченості та вихованості; емоційний, фізичний, інтелектуальний розвиток; формування позитивних особистісних якостей (самотійність, наполегливість, працьовитість тощо), ціннісного ставлення до себе та інших,

вміння працювати в колективі; розвиток здатності до професійного самовизначення; творчого становлення; формування громадянської поведінки, патріотизму.

Заступник директора

С. Лугова

В.о. директора

М. Починок